

ย่อหรอยศาสตร์และศิลป์คนสยาม กับภูมิปัญญาการเขียนอักษรภาษาไทย

นำเสนอเมื่อ : 29 ก.ค. 2552

ย่อหรอยศาสตร์และศิลป์คนสยาม กับภูมิปัญญาการเขียนอักษรภาษาไทย

 ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติ ที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อสื่อความหมาย และสร้างความเข้าใจของคนในสังคม เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่มีความงดงาม และมีคุณค่าอันสูงยิ่ง เป็นสิ่งสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติ ภาษาไทยเป็นภาษาที่งดงาม ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านภาษาพูด และภาษาเขียน สามารถนำเสนอได้ในรูปแบบของรอยแก้วและร้อยกรอง ในภาษาเขียนที่นิยมใช้ส่วนใหญ่ เป็นลักษณะแบบรอยแก้ว มีทั้งการเขียนแบบเรียงความ การเขียนบทความ ฯลฯ แต่การเขียนและการออกเสียงภาษาไทยของเยาวชนไทยในปัจจุบัน ได้ผิดเพี้ยนไปจากอักขรวิธีของภาษาไทย และขาดทักษะในการเขียน ภาษาไทยให้ถูกสวยงามตามแบบไทย โดยเฉพาะการเขียนลายมือที่ผิดไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อาจารย์เปลื้อง ณ นคร แบ่งประเภทการเขียนลายมือไว้เป็น 3 แบบ คือ

- 1. เขียนตัวบรรจง** หมายถึง เขียนตัวอักษรเต็มบรรทัด (ขนาดตัวหนังสือสูง 8 มิลลิเมตร หรือ 1 เซนติเมตร เป็นอย่างมาก) จะเริ่มฝึกตั้งแต่นักเรียนเริ่มเรียนหนังสือ ในการการเขียนตัวบรรจง ตัวอักษรต้องตรง เรียบ การวางสระ วรรณยุกต์ ช่องไฟถูกต้อง
- 2. เขียนหวัดแกมบรรจง** หมายถึง เขียนตัวอักษรครึ่งบรรทัดเล็กน้อย เป็นการเขียนตามความถนัด ต้องการความรวดเร็ว แต่ยังคงเขียนตัวอักษรให้เป็นตัว คือ ตัวอักษรต้องชัดเจน
- 3. เขียนหวัด** หมายถึง การเขียนอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องใช้ความประณีตหรือความชัดเจนอะไรนัก

สำหรับรูปแบบของตัวอักษรไทย ที่ใช้กันในปัจจุบัน แบ่งตามลักษณะอักษรได้ 2 ประเภท คือ

1. ประเภทตัวเหลี่ยม มีเส้นตรงเป็นส่วนประกอบได้แก่

- **แบบอาลักษณ์** แผนกอลักษณ์ กองประกาศิต สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ใช้เป็นแบบคัดของทางราชการ เป็นลายมือไทยที่สวยงาม ไซเขียนเพื่อใช้ในงานเกียรติยศต่าง ๆ

- **แบบพระยาผดุงวิทยาเสริม** (กำจัด พलगรุ) อยู่ในแบบหัดอ่าน ที่พระยาผดุงวิทยาเสริมเขียนขึ้น คือ แบบหัดอ่านหนังสือไทยภาคต้น แบบหัดอ่าน ก ข ก กา และหนังสือแบบหัดอ่านเบื้องต้น ซึ่งพิมพ์ขึ้นไซเมื่อ พ.ศ.2471, 2473 และ 2476 ตามลำดับ เพื่อไซฝึกเด็กให้เขียน หรือคัดลายมือหลังจากเรียนอ่านพยัญชนะแต่ละครั้ง

- **แบบโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ** คล้ายแบบของพระยาผดุงวิทยาเสริม ซึ่งอาจารย์สุริน สุพรรณรัตน์ อาจารย์ใหญ่ท่านแรกของโรงเรียน ได้นำลายมือของบิดา คือ อาจารย์มงคล สุพรรณรัตน์ เจ้าของและอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสุพาศพิทยาคม (ตรอกวัดราชันดา จ.พระนครศรี) มาเป็นต้นแบบให้อาจารย์พูนสุข นิลวัฒนานนท์ (ปุ่นยสวัสดิ์) จัดทำเป็นแบบคัดลายมือของโรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ.2509

- **แบบโรงเรียนสายน้ำทิพย์** คล้ายแบบของพระยาผดุงวิทยาเสริม ซึ่งอาจารย์อุไร ศรีวัช ฌ อยู่ธยา อาจารย์ใหญ่ และอาจารย์สุริน สุพรรณรัตน์ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ได้นำลายมือของครุทุกคนเป็นแบบเดียวกัน และคณะครูของโรงเรียนได้นำลายมือของอาจารย์มงคล สุพรรณรัตน์มาดัดแปลงและทำแบบฝึกคัดลายมือของโรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ.2510 และได้ดัดแปลงลักษณะของตัวอักษรอีกครั้งหนึ่งเมื่อ พ.ศ.2519

- **แบบภาควิชาประถมศึกษา** คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คล้ายแบบของพระผดุงวิทยาเสริม เกิดขึ้นจากดำริของศาสตราจารย์ไพ สุจริตกุล หัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา ที่ต้องการให้มีอักษร ของแผนกวิชาที่ง่ายต่อการฝึกเด็กเขียน และเพื่อไซเป็นแบบฝึกคัดลายมือของนิสิตทุกคน ของแผนกวิชาที่จะนำไปสอนศิษย์เมื่อจบเป็นครูแล้ว

2. ประเภทตัวกลมหรือตัวมน มีส่วนโค้งเป็นส่วนประกอบได้แก่

- **แบบขุนสัมฤทธิ์วรรณการ** กระทรวงธรรมการ ใช้เป็นแบบฝึกคัดลายมือ ของนักเรียนในสมัยก่อน และโรงพิมพ์ต่าง ๆ ไซเป็นแบบทำสมุดคัดลายมือจำหน่าย

- **แบบกระทรวงศึกษาธิการ** กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ดัดแปลงจากตัวอักษรแบบ ขุนสัมฤทธิ์วรรณการ เพื่อทำเป็นแบบฝึกคัดลายมือใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน รัฐบาลทั่วประเทศตั้งแต่ พ.ศ.2520

- **แบบราชบัณฑิตยสถาน** เป็นแบบตัวอักษรตัวกลม ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดขึ้น (ในปี 2540) เพื่อไซเป็นแนวทาง ในการสร้างตัวอักษรไทยทั้งการเขียน และการพิมพ์รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการออกแบบ ตัวอักษรไทยมาตรฐานที่จะไซในกิจการคอมพิวเตอร์

- การเขียนเป็นการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารของมนุษย์ในเชิงแสดงออก โดยใช้ตัวอักษรแทนคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบ และเกิดการตอบสนอง ตามที่ผู้เขียนต้องการ การเขียนจึงเป็นทั้งศิลป์และศาสตร์อยู่ในตัวเอง การเขียนเป็นศิลปะที่ต้องประกอบด้วยความรู้ ภาษาคำพูด สามารถสื่อสารได้ทั้งความรู้ ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งการใช้ภาษาในแง่นี้ นับเป็นศิลปะชั้นสูงอย่างหนึ่งของมนุษย์ ส่วนที่กล่าวว่าการเขียน เป็นศาสตร์ก็เพราะการเขียนทุกชนิด ต้องประกอบด้วยความรู้ หลักการวิธีการและทฤษฎีต่าง ๆ การเขียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในโลกของการสื่อสารปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

- การเขียนทำให้เกิดความรู้ ความคิด เกิดความเข้าใจกัน
- การเขียนทำให้เกิดอาชีพ และการพัฒนาอาชีพ
- การเขียนทำให้ทราบความต้องการของบุคคลและสังคม
- การเขียนเป็นสื่อทำให้เกิดนันทนาการ
- การเขียนทำให้สังคมสงบสุข
- การเขียนเป็นเครื่องมือแสดงภูมิปัญญาของมนุษย์
- การเขียนหากยึดเป็นอาชีพ ก็เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมยกย่องมากอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

ฉะนั้น การเขียนเป็นวิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง ที่มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ ขอเท็จจริง ความคิด จินตนาการ ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ส่วนการเขียนจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้เขียน และการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเป็นสำคัญ

***เอกสารอ้างอิง หนังสือภาษาไทยสื่อแห่งความงามทางวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ขอขอบคุณข้อมูลข่าว : ฤกษ์ณา พันธุ์วานิช กลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

http://campus.sanook.com/u_life/knowledge_02813.php